

Den 26. februar 2002

PRÆSIDENT VALÉRY GISCARD d'ESTAINGS ÅBNINGSTALE
TIL KONVENTET OM EUROPAS FREMTID

Tak til formanden for Rådet (for oprettelsen af konventet)
til formanden for Europa-Parlamentet (for at stille mødesal til rådighed og sikre kontakten til den eneste folkevalgte EU-institutions vælgere)
til formanden for Kommissionen (for Kommissionens inspirerende kraft og dens vilje til at dele sine erfaringer med os)

Mesdames, Messieurs,
Ladies and Gentlemen,
Meine Damen und Herren,
Signore e Signori (IT)
Señoras y Señores (ES)
Dames en heren (NL)
Mine damer og herrer (DK)
Κυρίες και Κύριοι (GR)
Minhas Senhoras e Meus Senhores (PT)
Hyvät naiset ja herrat (FI)
Mina damer och herrar (SV)
Szanowni Państwo (PL)

Jeg taler til Dem som medlemmer af konventet om Europas fremtid.

Det er Dem, der er udpeget som Europas konventmedlemmer.

I den egenskab har De nøglen til de beføjelser, som ethvert politisk organ har: nøglen til succes eller nøglen til nederlag.

På den ene side er nederlagets bundløse afgrund. På den anden vej til succesens tinde.

Hvis vi forfejler vort mål, øger vi den uklarhed, der i øjeblikket hersker med hensyn til det europæiske projekt, som vi ved efter den igangværende udvidelse ikke vil udgøre et effektivt system for ledelsen af vort kontinent, som er forståeligt for offentligheden. Hvad der er blevet opbygget i løbet af de sidste halvtreds år vil nå sine grænser og være truet af splittelse.

Hvis opgaven lykkes, dvs. hvis vi bliver enige om at foreslå et koncept for europæisk union, der er tilpasset både den kontinentale dimension og det 21. århundredes krav, et koncept, der indebærer enhed for vort kontinent og respekt for dets mangfoldighed, kan vi gå hver til sit og tage hjem, hvad enten vi er italiensk-europæere, engelsk-europæere, polsk-europæere - eller en af de andre nationaliteter - med en følelse af på beskeden, men effektiv vis at have bidraget til skrivningen af et nyt kapitel af Europas historie.

o
o   o

Her ved konventets begyndelse, vil jeg gerne give udtryk for, hvor vigtigt vort arbejde er for Europa, endog for hele verden; vor opgave bliver vanskelig, for vi skal forene dynamikken i en proces, der knytter stater og befolkninger sammen, med stor tankemæssig og metodisk stringens. Jeg vil slutte med at opforde Dem som konventsmedlemmer, medlemsstaternes og kandidatlandenes ledere samt alle Europas borgere lige fra de ældre, der har oplevet fortidens grusomme konfrontationer, til de yngre, der drømmer om at se et frihedens og mulighedernes område åbne sig i Europa, om at give sig i kast med denne opgave med entusiasme.

o
o   o

Det Europæiske Råd kunne ikke finde en bedre måde at understrege betydningen af vort arbejde på end ved at sammensætte et så stærkt hold, som konventet - De, mine damer og herrer - er.

Dette hold på 105 medlemmer er i stand til at tage den udfordring, vi står over for, op:

- konventet støtter sig til to fremtrædende næstformænd, Giuliano Amato og Jean-Luc Dehaene, der har varetaget de mest ansvarsfulde opgaver i to af de lande, der lagde grundstenen til Unionen;

- tilstedeværelsen blandt repræsentanterne for Europa-Parlamentet, de nationale parlamenter og regeringerne af store personligheder, der har tænkt over indholdet af den europæiske debat, vil være garant for kvaliteten af den dialog, som de vil skulle føre med deres nationale regeringer og parlamenter, med hensyn til hvilke de spiller en rolle som et uundværligt forbindelsesled;
- i den forbindelse bringer jeg en varm tak til dem, der har imødekommet min opfordring til at udpege kvinder som deres repræsentanter;
- med hensyn til Kommissionens to repræsentanter kan vi nyde godt af deres store ekspertise og deres praktiske kendskab til de europæiske institutioner;
- kandidatlandenes stærke repræsentation med 39 medlemmer vil bibringe konventet et præcist kendskab til deres fremtidsforhåbninger og den rolle, de ønsker at spille i Europa;
- konventets generalsekretariat bliver varetaget af en højtstående diplomat, der har erfaring med EU-institutionerne. Jeg takker den britiske regering for at have medvirket til at udpege ham.

Endelig er jeg overbevist om, at den lille, unge og talentfulde gruppe under generalsekretariatet, der udelukkende er valgt på grund af sine fortjenester, vil udgøre en fremragende "tænk tank" for det store europæiske projekt og bidrage til at skabe sammenhæng og metode i vort arbejde.

o
o   o

Konventet er et led i kontinuiteten i Europas rige og begivenhedsrige historie.

Det er enormt, ja næsten utroligt, hvor langt vi er nået siden Jean Monnet, Konrad Adenauer, Paul-Henri Spaak og Alcide de Gasperi.

Alene det forhold, at De befinder Dem her sammen i denne mødesal, ville for mindre end tres år siden have forekommet utænkeligt og være noget, som briter, tyskere, franskmænd og nederlændinge kun kunne drømme om, og samme forhold gør sig gældende for den situation, som tjekkerne, ungarene og rumænerne befandt sig i for mindre end femten år siden.

Fremskridtene i Europa er sket skridt for skridt, fra den ene traktat til den næste. Der har været mange delaftaler, kriser, som hurtigt er blevet løst. Det mest slående træk er, at Europa har kunnet forekomme blokeret på visse tidspunkter, men det er aldrig gået baglæns.

Med overgangen til en ny valuta har 302 mio. europæere med en bemærkelsesværdig tilpasningsevne og en form for folkelig glæde for nylig vist, at de ikke accepterer diagnosen euro-lammelse, og at de er i stand til at tilslutte sig det, de får foreslået, når de finder det enkelt og nyttigt.

Hele vejen igennem har EU-institutionerne, Rådet, Europa-Parlamentet, Kommissionen og Domstolen, løftet deres opgaver, hvilket der er grund til at udtrykke anerkendelse af.

Men samtidig må man konstatere, at denne model har nået sin yderste grænse. Unionsprocessen i Europa viser tegn på åndenød, som det understreges i Laeken-erklæringen.

Beslutningsmekanismerne er blevet komplicerede, næsten uforståelige for offentligheden. Siden Maastricht har de seneste traktater være vanskelige at forhandle, og de har ikke opfyldt deres oprindelige mål, idet drøftelserne i institutionerne ofte har sat nationale interesser over hensynet til det europæiske fælles bedste. Endelig ligger valgdeltagelsen ved valgene til Europa-Parlamentet på et foruroligende lavt niveau og kom i 1999 for første gang under den i høj grad symbolske tærskel på 50 %.

Manglende tilpasning er et problem for Europa i den nuværende sammensætning. Det vil blive et endnu større problem i et udvidet Europa.

Det er i Europas, men også i hele verdens interesse, at vi finder et middel til at afhjælpe dette problem.

Verden af i dag har behov for et stærkt, forenet og fredeligt Europa.

Alle ville føle sig bedre tilpas, hvis verden kunne regne med Europa, et Europa, der taler med én stemme, ikke blot som en bekræftelse af respekten for dets alliancer, men også med sigte på, når det er nødvendigt, at udsende et budskab om tolerance og tilbageholdenhed, om åbenhed over for forskelle og om overholdelse af menneskerettighederne.

Vi må ikke glemme, at vort kontinent siden den græsk-latinske oldtid og indtil oplysningstiden har ydet tre grundlæggende bidrag til menneskeheden: fornuft, humanisme og frihed.

Ja, alle ville føle sig bedre tilpas på vor planet, hvis de kunne høre Europa.

Hvis vor opgave lykkes, vil Europa om femogtyve eller halvtreds år - den tid, der er gået siden Romtraktaten - have fået en ny rolle at spille i verden.

Man vil respektere og lytte til Europa, ikke kun som den økonomiske magt, det allerede er, men som en politisk magt, der taler som ligemand med planetens største, nuværende eller kommende, magter, og som vil have midler til at lægge vægt bag sine værdier, sørge for sin sikkerhed og spille en aktiv rolle i opretholdelsen af den internationale fred.

Mine damer og herrer, medlemmer af konventet, vort arbejde vil blot være en etape i skabelsen af det nye Europa, men det er en nødvendig etape for, at der kan gives et nyt afsæt til vort multinationale projekt.

o
o   o

Europas nuværende tilstand skyldes flere faktorer, navnlig den udviklede kompetencefordeling, de komplicerede procedurer og måske også en mindre politisk vilje, men der er efter min opfattelse frem for alt en hovedårsag hertil, nemlig det vanskelige i samtidig at have en stærk følelse af tilhørsforhold til Den Europæiske Union og bevare den nationale identitet.

Dette problem er allerede aktuelt i dag. Men det vil blive forstærket af antallet og forskelligartetheden af de lande, som i nær fremtid vil deltage i Den Europæiske Unions liv.

Dette dobbeltkrav er noget forholdsvis nyt. I de første årtier af Den Europæiske Unions historie, hvor de nationale identiteter fortsat var stærke - i et sådant omfang, at de havde givet anledning til blodige konfrontationer for at beskytte eller udbrede samme nationale identitet - og hvor projektet kun omfattede et lille og relativt homogent Europa, var det eneste, der talte, at videreudbygge den europæiske integration.

Siden 1990'erne er der et andet krav, som har fået større betydning: ønsket om at finde frem til en måde, hvorpå man kan forene ønsket om at tilhøre en stærk Europæisk Union med en fortsat stærk forankring i de enkelte landes politiske, sociale og kulturelle liv.

Det er vores opgave at sørge for, at lederne og borgerne udvikler en europæisk "affectio societatis", der er stærk og nyder bred anerkendelse, samtidig med at deres naturlige tilknytning til den nationale identitet bevares.

Det er på baggrund af alle disse forhold, at Det Europæiske Råd i Laeken har besluttet at indkalde konventet om Europas fremtid, som De er medlemmer af, og give det til opgave at forberede reformen af Europas strukturer og - hvis vi er i stand til det - at bevæge os i retning af en europæisk forfatning.

o
o o

Hvad skal så være vores program?

Og hvordan skal vi tilrettelægge arbejdet?

Europas nuværende situation lægger op til at skue bagud for at finde tilbage til kilderne og finde ud af, hvad der er målsætningen for det europæiske projekt.

Den første fase i vores arbejde vil altså være en fase, hvor der lyttes åbent og opmærksomt.

Vi, der er medlemmer af konventet, bør stille os selv og alle vore samtalepartnere spørgsmålet "Hvad forventer europæerne sig af Europa i begyndelsen af det 21. århundrede?" og søge at finde svar herpå.

Vi skal påbegynde arbejdet uden forudfattede idéer og udforme vores vision for det nye Europa gennem en proces, hvor vi konstant og opmærksomt lytter til alle vores samarbejdspartnere, ledere og borgere, arbejdsmarkedets parter, repræsentanter for de lokale forvaltninger - der allerede er til stede her - samt medlemmer af sammenslutninger og det civile samfund, der er repræsenteret i dette forum, men også til dem, der ikke har nogen anden identitet end deres tilhørsforhold til Europa.

Under denne proces, hvor vi lytter, bør vi lægge hovedvægten på to målgrupper: de unge - jeg håber, at vi kan tilrettelægge et "konvent for de unge i Europa", som kan afholde et møde efter samme model som for vores møder - og borgerne i kandidatlandene, som på samme tid vil opdage Den Europæiske Union og lære den at kende.

Vi vil gøre brug af moderne, interaktive metoder i forbindelse med denne lytteproces, navnlig internettet. Alle bør have mulighed for at blive hørt, hvilket selvfølgelig forudsætter en effektiv og decentraliseret tilrettelæggelse, der giver mulighed for en dialog uden grænser, hverken ideologiske eller partipolitiske.

Der er ligeledes ønske om en interaktiv debat, der giver det civile samfund mulighed for at reagere på nogle af vores kommende forslag.

Næstformand Jean-Luc Dehaene har accepteret at koordinere konventets arbejde på dette område.

Vores første møder vil være helliget denne proces, der består i at lytte til, hvad det er, Europa ønsker.

De spørgsmål, vi stiller, vil navnlig omhandle spørgsmålet om, hvordan europæerne forestiller sig Europa om 50 år. Ønsker de et Europa, som er mere homogent - et mere ensartet Europa - hvor harmoniseringsdynamikken er drivkraften?

Foretrækker de et Europa, som bevarer sin mangfoldighed, og hvor de historiske og kulturelle identiteter respekteres? Det er indlysende, at disse to mål fører til forskellige fremgangsmåder.

Vi bør ligeledes intensivere vores lytten vedrørende et spørgsmål, som i Nice-erklæringen prioriteres højest blandt konventets opgaver, og hvis betydning understreges i Laeken-erklæringen: spørgsmålet om fastlæggelsen af henholdsvis Den Europæiske Unions og medlemsstaternes kompetencer; hvad er svaret på det velkendte spørgsmål: Hvem tager sig af hvad i Europa? Hvilke kompetencer bør Unionen og medlemsstaterne have? Bør man privilegere enekompetencer, eller skal man have et stort område med delt kompetence? Hvordan skal vilkårene for udøvelsen af disse kompetencer være, for at de bliver forståelige for offentligheden?

Under denne lytteproces vil vi kunne gøre brug det yderst nyttige arbejde, som foregår i Europa-Parlamentet.

Måske bør vi for at lette arbejdet for vores samtalepartnere i det civile samfund tilrettelægge en form for "Europadebat", ligesom det allerede har været gjort i visse medlemsstater.

o
o   o

Efter denne lyttefase skal vi arbejde med to parallelle indfaldsvinkler.

Først og fremmest skal vi finde svar på de spørgsmål, som stilles i Laeken-erklæringen. De falder i seks hovedgrupper: grundlæggende spørgsmål om Europas rolle; kompetencefordelingen i Den Europæiske Union; forenkling af Europas instrumenter; hvordan institutionerne arbejder og deres demokratiske legitimitet; en fælles stemme for Europa i internationale anliggender og endelig fremgangsmåden i forbindelse med en forfatning for de europæiske borgere.

Samtidig skal vi nøje undersøge de forskellige forslag vedrørende Europas fremtid, som andre har forelagt, og som drøftes på nuværende tidspunkt.

I denne fase skal vores rolle ikke være at fælde værdidomme om dem, men blot at drøfte dem og alle konsekvenserne heraf og se, om de er sammenhængende, navnlig i forhold til de spørgsmål, som blev rejst i Laeken, med henblik på at vurdere deres konsekvenser for det fremtidige Europa om 25 eller 50 år.

Vi skal navnlig tage stilling til følgende spørgsmål:

- de europæiske institutioners opbygning som følge af Nice-traktaten;
- planen for et Europa organiseret efter føderale retningslinjer, navnlig som forelagt af en række tyske beslutningstagere på højt niveau;
- det dokument, som Europa-Kommissionen har udarbejdet om modernisering af fællesskabsmetoden;
- de løsninger, som er blevet forelagt under overskriften "en føderation af nationalstater", hvad enten de omfatter oprettelse af et andetkammer eller ej.

Når denne undersøgelse er tilendebragt, vil konventet kunne gå i gang med tredje fase af sit arbejde: konventets anbefalinger og - selvfølgelig - forslag.

Vi vil skulle svare imødekomme ønsket om en forenkling af traktaterne med henblik på at nå frem til én enkelt traktat, som alle kan læse og som alle kan forstå.

Laeken-erklæringen giver konventet mulighed for at vælge mellem at forelægge valgmuligheder eller at fremsætte en enkelt anbefaling.

Det ville være i modstrid med logikken bag vores fremgangsmåde, hvis vi allerede nu lægger os fast på en bestemt løsning.

Der er imidlertid ingen tvivl om, at vores anbefaling vil få betydelig vægt og autoritet i offentlighedens øjne, hvis vi kan nå til bred konsensus om ét enkelt forslag, som vi alle kan fremlægge.

Hvis vi kan nå til konsensus om dette punkt, vil vi åbne mulighed for en forfatning for Europa.

Lad os på nuværende tidspunkt blive enige om at kalde den en "forfatningsmæssig traktat for Europa" for at undgå uenighed om, hvad den skal hedde.

o
o   o

Jeg vender tilbage til tilrettelæggelsen af vores arbejde.

Enhver kan se, at vi står over for en enorm opgave, hvis vi skal føre vores overvejelser til ende og udarbejde de tekster, hvori der redegøres for vores forslag.

Den frist på et år, som vi har fået tildelt, er forholdsvis kort.

Vi vil bestræbe os på at overholde den.

Men jeg siger på forhånd, at jeg hverken er rede til at ofre den oprigtige lydhørhed over for de europæiske borgere eller kvaliteten af arbejdet i konventet og af de forslag, som det udarbejder.

De nærmere praktiske bestemmelser for, hvordan konventet skal fungere, er ikke på dagsordenen for dette indledende møde. De vil blive fastlagt på vores første arbejds møde.

Men jeg vil gerne fremsætte tre bemærkninger, som efter min opfattelse er vigtige for retningslinjerne for arbejdet.

1. Vi er hverken en regeringskonference eller et parlament.

Vi er et konvent.

Vi er ikke en regeringskonference, for vi har ikke fået mandat fra regeringerne til at forhandle på deres vegne om de løsninger, som vi vil foreslå.

Vi er ikke et parlament, for vi er ikke en institution, der er valgt af borgerne til at udarbejde lovttekster. Dette er Europa-Parlamentets og de nationale parlamenters opgave.

Vi er et konvent.

Hvad vil det sige?

Et konvent er en gruppe mænd og kvinder, der er forsamlet med det ene formål at udforme et fælles projekt.

Princippet for vores eksistens er vores enhed.

Medlemmerne af de fire bestanddele af vores konvent bør ikke udelukkende betragte sig som talsmænd for dem, der har udpeget dem - dvs. de enkelte regeringer, Europa-Parlamentet, de nationale parlamenter og Kommissionen. Og tilsvarende udtaler Giuliano Amato sig heller ikke på Italiens vegne, Jean-Luc Dehaene udtaler sig ikke på Belgiens vegne, og jeg selv udtaler mig ikke på Frankrigs vegne.

Hver især forbliver vi naturligvis tro mod vores mandat, men det er op til den enkelte at yde sit personlige bidrag til konventets drøftelser.

Lad os sige det helt klart. Dette konvent bliver ikke en succes, hvis det blot bliver et sted, hvor det er forskellige meninger, der kommer til udtryk. Det skal være en støbeske, hvor der i de kommende måneder efterhånden udvikles en fælles vision.

Hvis konventet skal kunne lytte, skal det være udadvendt.

Men hvis vi skal kunne overveje, hvilke forslag vi kan stille, skal konventets medlemmer drage nytte af hinanden og gradvist udvikle en særlig "konventsånd".

Udadtil for at lytte. Indadtil for at kunne udarbejde forslag.

o
o   o

2. Min anden bemærkning gælder det, der skal ske inden for selve konventets rammer.

Konventet har i henhold til Laeken-erklæringen en todelt struktur med på den ene side en formand og to næstformænd og på den anden side et præsidium med 12 medlemmer.

Nogle af konventets medlemmer har gjort sig tanker om henholdsvis præsidiets og plenarmødets rolle. De frygter, at det i praksis bliver præsidiets, der kommer til at udføre den væsentligste del af arbejdet.

Til dem vil jeg sige, at konventet for mig er konventet!

Det er normalt, at konventets drøftelser forberedes og tilrettelægges af et præsidium, således som det gælder for alle forsamlinger og sammenslutninger.

Drøftelserne vil imidlertid finde sted her, og de vil være offentlige.

Resten vil i høj grad afhænge af Dem og Deres bidrag.

Hvis Deres bidrag således er konsensusorienteret, hvis De tager hensyn til de forslag og bemærkninger, der fremsættes af de andre medlemmer af konventet, så kan vi her i konventet skridt for skridt arbejde os frem til den endelige konsensus.

3. Min tredje bemærkning er blot en overvejelse.

Med dette konvent afsætter de ansvarlige i EU for første gang siden Messina-konferencen i 1955 tid og midler til at gøre sig grundlæggende overvejelser om Den Europæiske Unions fremtid.

Der har ganske vist i de mellemliggende år været afholdt flere regeringskonferencer, men disse udgjorde rammerne for diplomatiske forhandlinger mellem medlemsstaterne, der kendetegnes ved, at den enkelte på legitim vis søger at føre sine egne fordele i marken uden at tage hensyn til helhedssynet.

Det Europæiske Råd har selv ved flere lejligheder truffet afgørelse om at afholde møder om de europæiske institutioners fremtid, men på grund af pres fra internationale begivenheder eller tidsnød har disse drøftelser sjældent kunnet strække sig ud over en dag.

Arbejdet i vores konvent har således karakter af en intellektuel nyfundering af Den Europæiske Unions fremtid.

Mine damer og herrer,

Jeg vil slutte med at opfordre Dem til at give Dem i kast med denne opgave med entusiasme.

Ordet kommer fra græsk "en-thousia", der betyder "gudegivet inspiration ". I vores tilfælde inspireret af en gudinde, nemlig Europa!

Man bebrejder os ofte, at vi ikke levner plads til drømmen om Europa, at vi stiller os tilfreds med at opføre en kompliceret struktur, uigennemsigtig og forbeholdt de særligt indviede inden for økonomi- og finansverdenen.

Så lad os da drømme om Europa!

Lad os forestille os en verdensdel i fred uden skel og forhindringer, hvor historien og geografien endelig forenes og således gør det muligt for alle Europas stater at opbygge en fremtid sammen efter at have været adskilt i Øst og Vest.

Et område med frihed og muligheder, hvor enhver kan rejse frit for at studere, arbejde, iværksætte og udvide sin kulturelle horisont.

Et område, der er nøje defineret ved den måde, hvorpå det lykkes at skabe en helhed ud af dynamikken i skabertrangen, behovet for solidaritet og beskyttelsen af de svageste og de dårligst stillede.

Men også et område, hvor der til stadighed vil findes stærke kulturelle identiteter, der udvikler sig, og som både er bevidste om deres oprindelse og åbne for en indbyrdes udveksling, der kan stimulere dem.

Lad os forestille os Europas stemme i verden. Europas enhed vil stå som garant for indflydelse og myndighed.

Vi er hver især bevidst om vores kulturs rigdom og dens evne til altid at bringe fornyelse.

Europa har bibragt verden fornuft, humanisme og frihed.

Europa har bragt sig selv op på et niveau, hvor det er i stand til at sende et budskab om mådehold, stræben efter gensidigt acceptable løsninger og bekendelse til fred.

Den kulturelle mangfoldighed i Europa er garant for tolerance.

Europa skal også vise sig i stand til at tage vare på sin egen sikkerhed uanset farens art.

Jo, vi kan drømme om Europa og give plads til denne drøm!

Hvis vi forfejler vort mål, vil det enkelte land vende tilbage til frihandelstanken. Ingen af os, selv ikke de største, vil veje tilstrækkeligt tungt i forhold til verdens giganter. Vi vil hver især stå alene i tvær undren over årsagerne til vores tilbagegang og undertrykte situation.

Vores opfordring til entusiasme henvender sig til de øvrige europæere, men først og fremmest til os selv.

Hvis vi skal kunne få andre med og overbevise dem, skal vi brænde for at løse vores opgave med succes, en opgave, der kan forekomme beskeden, men som indholdsmæssigt er umådeligt stor, for hvis det lykkes at løse den i overensstemmelse med det mandat, vi har fået, vil resultatet stå som en lysende fakkel for Europas fremtid.

Europa leve!

Jeg takker Dem for Deres opmærksomhed.